

8. mars ALHEIMSKVINNUÐAGURIN 8. mars

Vit mugu hava
longri barsilsorlov!

Tá ein tosar við fólk um tað, at konufólk arbeíða úti, fellur tosið ofta inn á børnini, serliga tey smáu, sum skulu á vøggustovu, og so barsilsorlov.

Vøggustovurnar seta 3 mánaðir sum mark, og barnið kann ið hvussu er ikki vera yngri enn so, tá tað fer á vøggustovu. Helst skuldi markið verið einar 5–6 mánaðir, og uppافت betri var, um mamman ella pápin slapp at vera heima hjá barninum, til tað var árgamalt, tey kundu kanska skiftast um tað.

Men hvussu samsvarar hetta nú við longdina á barsilsorlovi?

Tímalontar kvinnur fáa als ikki barsilsorlov. S&K sáttmálin tryggjar 3 mánaðar barsilsorlov, 1 mánað undan og 2 eftir føding. Tær, sum arbeíða í handli og á skrivstovu o.t., har einki S&K felag er, hava í

minsta lagi rætt til 2 mánaðir. Einasta barsilsorlov, sum yvirhøvur kann góðtakast, er tað, Starvsmannafelagið tryggjar limum sínum: 14 vikur við fullari løn, umframt, um ein vil, 6 vikur uttan løn.

Tá Jákup Lindenskov tosaði í útvarpinum um dagpeningaskipanina, segði hann, so vilt eg minnist, okkurt um, at barsilsorlov hjá tímalontum skuldi minna um tað hjá Starvsmannafelagnum. Vónandi verður tað so, ti annars líkist tað ongum.

Og enn sær tað út til, at børn í Føroyum bara hava eitt foreldur. Enn eru summi fólk so tápulig, at tey flenna, tá tosað verður um barsilsorlov til menn. Sjálvandi skulu pápáir eisini hava barsilsorlov, at byrja við 14 døgum hevði verið passaligt.

Alexandra

SAMANHOLD
GEVUR STYRKI

★ ★ ★

Abort — et spørgsmål om menneskeværd

I det forløbne år har man fra tid til anden kunnet læse artikler og læserbreve i bladene angående abortspørgsmålet. Især de kristelige har optrådt med et hysteri og en hadefuldhed, som langt overskrider grænsen for bladetik (f. eks. Vaktarin). Nu hvor sindene måske er faldet lidt til ro, og folk har fået tid til at tænke sig lidt om, kunne jeg tænke mig at give mit bidrag til debatten.

For et par måneder si-

den holdtes i Klaksvík KFUM og panelmøde om spørgsmålet med deltagelse af betitlede = troværdige (?) personer: en læge, en psykolog, en præst osv. de var dog alle mænd. At ansvarsbevidst mænd gør sig tanker om et så vigtigt spørgsmål er selvsagt en pligt, men hvornår har man i dette land tænkt sig at spørge kvinderne, som dog er hovedpersonerne, som eksperter?

Et af de hyppigt fore-

komme argumenter mod fri abort er, at kvinderne bruger denne udvej i stedet for prævention. Denne argumentation modsiges dog klart af statistisk materiale fra Danmark, hvoraf man kan læse, at en forsvindende lille del af de abortsøgende kvinder bruger denne udvej mere end én gang.

Jeg mener ikke, at abort er en god løsning, men jeg mener, at den er nødvendig i et samfund, hvor der ikke findes til-

nærmelsesvis nok af muligheder for at få paset sit barn, hvis man f.eks. ønsker at tage en uddannelse eller at arbejde uden.

I sådanne tilfælde er det kvinderne, der rammes. Mange unge mødre forhindres i at få en uddannelse eller opgiver et job, som de måske først vender tilbage til 5–10 år senere. Hvem vil så have dem?

Der er mulighed for at få en abort, hvis man midlertidigt flytter til Danmark, men hvorfor skal denne mulighed være forbeholdt de velhavende? Bortset fra, at det at få en abort er en stærk følelsesmæssig belastning, bl.a. på grund af omgivelsernes mere eller mindre forstokkede bebrejdelser, så har pigen/kvinden i denne situation brug for kendte omgivelser og kærlig støtte, og det er vel ikke altid rart at være færing på et dansk sygehus.

Lad os derfor få en rimelig debat fulgt op af en tidssvarende lovgivning på dette område.

Det er på tide, at fornuftige mænd solidariserer sig med kvinderne.

ein við føroyskari ommu

Dagpeningaskipanin
og arbeidsløysið

So kom endiliga uppskotið til dagpeningaskipan. Og hóast hon sambært tí, ið frætt er um uppskotið, langt frá er fullfíggað, so verður hon eitt stórt framtíð, tá hon vónandi kemur. Leingi hava vit tímalontu biðað eftir at fáa uppfyllt ein rætt, sum skuldi verið púra sjálvsgjaldur: rætt til løn undir sjúku.

Men uppskotið til dagpeningaskipan hevur síni brek. Hon gevur ikki løn frá fyrsta sjúkradeigi, og hon veitir ikki fult endurgjald fyrri mista inntøku. Triggir sjúkradagur geva longu ein inntøkumiss upp á einar 600–800 kr., og tað ger mun.

Men tað er annað enn sjúka, sum kann vera orsök til inntøkumiss.

Ein tann størsti munurin millum uppskotið til dagpeningaskipanina her á landi og líkandi skipanir í grannalondum okkara man vera, at har eru lønmóttakarar ikki einans tryggjaðir undir sjúku, men eisini undir arbeidsløysi. Men ert tú arbeidsløys/ur í Føroyum, ja, so fært tú ikki eitt oyra nakra staðni frá. (Kortini er tað so, at um fólk ongan sum helst møguleika hava til nakra inntøku, so kunnu tey fáa forsorgarhjálp frá tí almenna). Sjálvandi er bara ein loysn upp á arbeidsløysi: lønt arbeíði til øll, har tey búgva. Men tað er kortini neyðugt við fyrhils loysnum. Og tó verður púra einki gjørt.

Hvi? Man tað vera, ti at

myndugleikarnir enn billa sær inn, at einki arbeidsløysi er í Føroyum?

Ti her er arbeidsløysi. Ikki so nógv sum t.d. í Danmark, men tað er arbeidsløysi fyrri tað. Nógv sleg av arbeidsløysi. Ung fólk, serliga ungar gengur, hava nógvastaðni í Føroyum ongan sum helst møguleika at fáa arbeíði ella lærupláss, har tey búgva. (Og í býnum fæst einki at búgva i). Lønt arbeíði til tilkomnar kvinnur, serliga á bygd? Finst ikki. Man er eisini arbeidsløysur, meðan man leitar eftir nýggjum arbeíði eftir at hava mist tað gamla. Tey, sum arbeíða á fiskavirkjum, eru arbeidsløys, tá eingin fiskur kemur upp á land. Nógv, sum arbeíða uttandura, eru arbeidsløys, tá veðrið er ov ringt, ofta stóran part av vetrinum.

Men tað er so lætt hjá myndugleikumunum at siga, at einki arbeidsløysi er, tá tað ikki verður skrásett nakra staðni.

Tað hevði ivaleyst verið alt ov leingi at biða við dagpeningaskipan, sum veitir løn undir sjúku, til tað samstundis varð gjørt nakað við trygd undir arbeidsløysi.

Men skal nakað gerast imóti arbeidsløysinum, so má tað finnast útav, hvat er av arbeidsløysi. Er tað ikki tíð uppá, at myndugleikarnir og fakfeløgini taka seg saman og finna útav, hvussu nógv arbeidsløysi er í Føroyum og hvar?

Ein tímalont

★ ★ ★

Fótgangari
á havnargøtum

So lægið tað ljóðar, eru tað enn fólk, sum fara til gongu gjøgnum Havnar-bý. Tað eru fólk, sum ikki hava fingið sær bil, møgulega av fíggarligum orsökum; men eisini eru nógv, sum fegin vilja ganga og soleiðis sleppa undan teim vansom, ið fylgja við tí at hava bil, stórum búkum m.a.

Men Havnin er tverri ikki eitt pláss fyrri hesi fólk. Eg rokni við, at tað eru nógv við mær, sum bert fara í býin, tá tey hava neyðug orindi. Ja, vit noyðast at fara til og

frá arbeíðnum ella skúla. Vit eru eisini nokur, sum fara við børnum okkara í vøggustovu, barnagarðar ella dagrøktarheim. Og á hesum túrum gjøgnum býin, serliga tá ein hevur børn við sær, ynskir ein ofta allar bilar, har sum piparið gror.

Súklubreytir eru ongar í Havnini, og at súkla við einum barni úti á veggum, har bilarnir hava alt valdið, tað kann ein og hv siga sær sjálvum, er vuliga vandamikið

